

Verksamhetsplan och budget 2026

SVENSK
LUFTAMBULANS

Foto: Klas Sjöberg

Svensk Luftambulans är ett kommunalförbund med huvudkontor i Karlstad. Medlemmar i kommunalförbundet är regionerna Värmland, Dalarna, Norrbotten och Västerbotten.

Kommunalförbundet ansvarar för att driva ambulanshelikopter verksamhet och annan därtill knuten verksamhet åt medlemmarna samt verka för en nationell samordning av ambulanshelikopter verksamhet.

Innehåll

1	Inledning	2
2	Vision	2
3	Värdegrund	2
4	Uppdrag	3
5	Mål	4
5.1	Långsiktiga mål (2–5 år).....	4
5.2	Kortsiktiga mål för Svensk Luftambulans (2026)	4
5.3	Finansiella mål för 2026	5
6	Medlemmarnas förutsättningar	6
6.1	Region Värmland	6
6.2	Region Dalarna	6
6.3	Region Norrbotten.....	6
6.4	Region Västerbotten	6
7	Budget för 2026	7
7.1	Verksamhet – förutsättningar budget 2026	7
8	Svensk Luftambulans medicinska avdelning	10
8.1	Nuläge	11
8.2	Mål MedSLA 2026	11
8.3	Framtid 3–5 år	11

1 Inledning

Svensk Luftambulans verksamhet består av två delar. Den ena delen är ett flygbolag, inklusive underhållsverkstad och flygskola, som sköter den operativa driften av ambulanshelikopter och ansvarar för de flygtillstånd som verksamheten vilar på. Den andra delen är en medicinsk avdelning, MedSLA, som samordnar forskning, utveckling och utbildning i samverkan med kommunalförbundets medlemmar.

Operativa helikopterbaser finns i Karlstad, Mora, Lycksele och Gällivare. Baserna är operativa 365 dagar om året och dygnet runt. Verkstad för tungt tekniskt underhåll och huvudkontoret ligger i Karlstad.

Verksamheten är inriktad på att snabbt och effektivt nå patienter i behov av prehospital akut-sjukvård och intensivvård. Med moderna helikoptrar och högutbildade besättningar, inklusive läkare, sjuksköterskor och piloter, säkerställs att patienter får den vård de behöver direkt på plats och under transport till rätt vårdnivå. Verksamheten präglas av hög flygsäkerhet och tillgänglighet, vilket kan vara avgörande för att rädda liv och minska risken för allvarliga komplikationer.

MedSLA spelar en central roll i att standardisera och utveckla den medicinska verksamheten inom organisationen och ska säkerställa att den vård som ges är av högsta kvalitet.

Kommunalförbundet som samverkansform fungerar mycket bra för de regioner som är medlemmar och ger regionerna egen rådighet över helikopterverksamheten.

I tider där ett allt större fokus läggs på beredskap och kontinuitetsplanering är Svensk Luftambulans en viktig aktör för att tillsammans med medlemmarna säkerställa att en luftburen prehospital intensivvård kan upprätthållas under olika förhållanden. Med detta som bakgrund ser vi behov av att samverkan i Sverige stärks ytterligare inom detta område.

Inför 2026 står Svensk Luftambulans inför flera spännande utmaningar. Viktiga områden vi vill lyfta fram är:

- Upphandlingsprocess med syfte att säkerställa en utbytesstrategi för befintliga helikoptrar.
- Dialog och aktiviteter för att utöka medlemskretsen.
- Fortsatt arbete och uppföljning av åtgärdsplan för ekonomi i balans.

2 Vision

Svensk Luftambulans (SLA) vision är att verka för nationellt samordnad och jämlik luftburen prehospital akutsjukvård och intensivvårdstransporter av högsta kvalitet, som ökar överlevnad och förebygger allvarliga medicinska komplikationer hos svårt skadade och sjuka patienter. Verksamheten bedrivs med hög flygsäkerhet och bästa tillgänglighet.

3 Värdegrund

- Rädda liv utan att riskera liv - Säkerheten kommer alltid först.
- Prioriteringar sker alltid efter patientens behov.
- Alla människor har lika värde och ska bemötas med empati och respekt.

Värdegrunden innebär att SLA genomsyras av en humanistisk grundsyn där respekten för människors lika och okränkbara värden, jämlikhet och jämställdhet betonas. Alla patienter och anhöriga ska känna sig säkra och trygga och bli väl bemötta av alla verksamhetens företrädare.

De prioriteringar som verksamheten tvingas göra sker alltid utifrån patientens behov.

Värdegrunden ska prägla medarbetarnas förhållningssätt mot varandra och möten med andra. Allas insatser och synpunkter är viktiga i denna specialiserade verksamhet.

Gott samarbete och goda relationer är en förutsättning för ett väl utvecklat säkerhetsarbete. Alla i ledningen och alla anställda är ansvariga för att säkerheten genomsyrar hela organisationen.

4 Uppdrag

- Svensk Luftambulans (SLA) ska bedriva gränslös avancerad prehospital akutsjukvård och intensivvårdstransporter av skadade och sjuka patienter på hämtningsplats och under transport till rätt vårdnivå.
- SLA ska samverka med sjukhusbaserad specialistvård för att optimera vårdkedjan i syfte att patienten snabbt får bästa möjliga vård vid tidskritiska sjukdomstillstånd.
- SLA ska utveckla både 3-crew och 4-crew besättningssystem genom uppföljning av verksamhetsstatistik, kvalitetsparametrar och genom att följa och bidra med nya forskningsrön inom luftburen akutsjukvård och intensivvårdstransporter.
- Den medicinska avdelningen (MedSLA) ansvarar för medicinska frågor relaterade till standardisering, utveckling, utbildning, forskning och samarbete mellan baserna och med övriga aktörer inom intensiv- och akutsjukvård.
- SLA ska bidra som en viktig medicinsk resurs inom regional och nationell katastrofberedskap.
- SLA ska bidra aktivt till att stärka och utveckla en infrastruktur som underlättar ambulanshelikopterverksamhet och intensivvårdstransporter med helikopter nationellt.
- SLA:s medarbetare ska ha hög kompetens såväl inom prehospital akutsjukvård och intensivvård som flygoperativt och tekniskt. Kompetensen ska vara rätt anpassad för den verksamhet som medarbetaren tjänstgör inom.
- Verksamheten ska bedrivas med hög säkerhet och god kostnadseffektivitet.

5 Mål

5.1 Långsiktiga mål (2–5 år)

”Svensk Luftambulans – den nationella ambulanshelikopter- och intensivvårdstransportorganisationen”.

- SLA bedriver en samordnad ambulanshelikopter- och intensivvårdstransportverksamhet i hela Sverige.
- SLA är en förebild för operativa ambulanshelikopterverksamheter med hög tillgänglighet och flygsäkerhet samt god effektivitet.
- SLA är en aktiv part nationellt och internationellt, som driver kvalitetssäkring, forskning och kompetensutveckling inom luftburen prehospital sjukvård och intensivsjukvård.
- SLA är en del av en nationellt gränslös samverkansorganisation för all luftburen helikoptersjukvård.
- SLA:s långsiktiga arbete ska vara en del av att främja en god hälsoekonomi såväl regionalt som nationellt.
- SLA ska stärka sin uthållighetsförmåga vid krissituationer och utveckla sin krishanteringsplan (avser ej haveriplan – hanteras separat).
- SLA har en attraktiv och långsiktig personalstrategi.
- SLA är en formell part som deltar i samverkan kring uppbyggnad och förstärkning av civilt försvar.

5.2 Kortsiktiga mål för Svensk Luftambulans (2026)

- SLA ska fortsatt ha en tillgänglighet om minst 98 % (exklusive stillestånd p.g.a. väder).
- SLA ska upprätthålla ett väl fungerande management för att säkerställa SLA:s tillstånd.
- SLA ska vara en aktiv part i arbetet med att skapa en nationell struktur för luftburna sekundärtransporter.
- SLA ska ha ett proaktivt förhållningssätt såväl flygoperativt som inom luftburen medicinsk samordning.
- SLA har en ekonomi i balans.
- SLA fortsätter upphandlingsprocessen med syfte att säkerställa en utbytesstrategi för befintliga helikoptrar.

- SLA har en stärkt dialog och aktiviteter för att utöka medlemskretsen.

5.3 Finansiella mål för 2026

Svensk Luftambulans ska inte ackumulera vinst utan bedriva verksamhet utifrån självkostnadsprincipen. Följande finansiella mål ska därför gälla för förbundet.

- SLA ska inte ackumulera vinst utan ska ha en budgetprocess och ekonomimodell som utgår från självkostnad.
- Ett eget kapital kan generas genom anslutningsavgifter från nya medlemmar eller överskott i verksamheten. Det ska i huvudsak möta eventuella oförutsedda kostnader samt hantera likviditetsförändringar. Eget kapital utgör till en begränsad omfattning en förutsättning att kunna täcka uppstartskostnader vid anslutning av nya medlemmar
- Storleken på det egna kapitalet för förbundet begränsas till ett belopp motsvarande högst 10 % av balansslutningen för föregående verksamhetsår, exklusive anslutningsavgifter. Om förbundets egna kapital överstiger begränsningen efter bokslutet skall den överskjutande delen återbetalas till förbundets medlemmar.

Vid beräkning av det egna kapitalet, enligt ovan, ska inbetalda anslutningsavgifter inte medräknas. Återbetalningsskyldigheten gäller således ej för inbetalda anslutningsavgifter, vilka i första hand ska användas till att täcka kostnader i samband med uppstart av nya baser.

Ett arbete pågår för att lägga fram förslag om beslut avseende en finanspolicy för Svensk Luftambulans.

6 Medlemmarnas förutsättningar

6.1 Region Värmland

Region Värmland bedriver verksamhet med en helikopter H145. I Region Värmland är besättningssammansättningen läkare, HCM och pilot.

Omkring 80 % av uppdragen är HEMS prehospitala primäruppdrag och 20 % HICAMS sekundärtransporter.

6.2 Region Dalarna

Region Dalarna bedriver verksamhet med en helikopter H145. I Region Dalarna är besättningssammansättningen läkare, HCM och pilot.

Omkring 80 % av uppdragen är HEMS prehospitala primäruppdrag och 20 % HICAMS sekundärtransporter.

6.3 Region Norrbotten

Svensk Luftambulans tog över den operativa verksamheten när tidigare avtal med extern operatör löpte ut 2021-06-01. Region Norrbotten bedriver från 2021-06-01 en verksamhet med en helikopter H145. I Region Norrbotten är besättningssammansättningen läkare, sjuksköterska och två piloter.

6.4 Region Västerbotten

Svensk Luftambulans tog över den operativa verksamheten 2021-12-28. Region Västerbotten bedriver en verksamhet med en helikopter H145. I Region Västerbotten är besättningssammansättningen läkare, sjuksköterska och två piloter.

7 Budget för 2026

Budget för perioden 1 januari till 31 december 2026.

	Region Värmland	Region Dalarna	VGR*	Region Uppsala	Region Norrbotten	Region Västerbotten	Total
SLA Gemensamt	16 015	16 015		0	17 890	17 894	67 814
Säkerhet och efterlevnad	119	119		0	119	119	477
Fortbildning besättning	1 425	1 425		0	2 527	2 522	7 898
Flygverksamhet	132	132		0	132	132	529
Verkstadsorganisationen	7 972	8 012		0	8 298	8 612	32 894
Baskostnader	21 844	21 924		0	25 130	25 440	94 338
Flygskola	297	297		0	297	297	1 187
Luftvärdighet	8 704	8 944		0	10 626	12 469	40 744
MedSLA	1 021	1 021		642	764	764	4 211
Ägarbidrag/budget 2026	57 528	57 889	-	642	65 784	68 248	250 091
Ägarbidrag 2025	49 555	48 977	6 728	1 002	63 207	62 277	231 745
Ökning i % inför 2026	16,09%	18,20%	-100,00%	-35,93%	4,08%	9,59%	7,92%

*Västra Götalandsregionen.

Budget enligt ovan inkluderar kostnader för övertagande av helikoptrarna JXA och JXB.

7.1 Verksamhet – förutsättningar budget 2026

Framtidsutveckling

Kommunalförbundet Svensk Luftambulans (SLA) är en samverkansform som fungerar mycket bra för de regioner som är medlemmar. En av de viktigaste åtgärderna för att skapa en bra ekonomisk grund för framtiden är att ytterligare någon region ansluter sig som medlem. Det skulle bidra till en bättre kostnadsutjämningsseffekt bland nuvarande medlemmar. SLA skulle genom sitt nuvarande upplägg och organisation kunna erbjuda en bra och kostnadseffektiv helhetslösning för en ny medlem.

Med hänsyn tagen till hur många regioner som idag saknar egen ambulanshelikopter samt med stöd i den målsättning som finns för förbundet om att uppnå en nationell samordnad organisation, behöver frågan fortsatt hanteras aktivt.

I tider där ett allt större fokus läggs på beredskap och kontinuitetsplanering är SLA en viktig aktör för att tillsammans med medlemmarna säkerställa att en luftburen prehospital intensivvård kan upprätthållas under olika förhållanden. Med detta som bakgrund ser vi också ett behov av att samverkan stärks ytterligare inom detta område i Sverige.

En tät dialog behövs med respektive medlem utgående från den ambitionsnivå som man vill ha i relation till nuvarande uppdrag. Det som i hög grad avgör kostnadsutvecklingen är den ambitionsnivå som våra ägare anger i sitt uppdrag till SLA. Det inbegriper vår grad av tillgänglighet och vilken uppdragsprofil som ska levereras. Uppdragsprofilen är kopplad till såväl kontinuerliga utbildningsinsatser för operativ personal, som hantering och upprätthållande av ytterligare tillstånd.

Åtgärder har vidtagit för att bidra till en mer långsiktig och stabil ekonomisk situation. Erfarenheterna har gjort det gällande att SLA:s verksamhet är känslig för olika händelser i omvärlden och det är svårt att förutse vad som väntar. En finanspolicy är under framtagande.

Styrkan i relation till kostnaderna för kommunalförbundet är att SLA i sådana lägen är mindre känslig avseende vår redundans och kapacitet i relation till det SLA äger och underhåller i egen regi.

Uppräkningsbehov av ägarbidraget 2026

En grundförutsättning för att kunna fortsätta bedriva verksamheten i samma omfattning som idag, är en årlig uppräknings av ägarbidraget. Det som i hög grad avgör kostnadsutvecklingen är olika omvärldsfaktorer som påverkar SLA samt den ambitionsnivå som våra ägare anger i sitt uppdrag till SLA.

Kostnader och kostnadsutveckling för att bedriva verksamheten är jämförbara med övrig verksamhet i hälso- och sjukvård. Skillnaden är att SLA:s verksamhet vilar på fyra tillstånd som SLA har en skyldighet att upprätthålla med god kvalitet och ekonomisk stabilitet för att behålla tillstånden och fortsätta bedriva flygverksamhet. De ekonomiska förutsättningarna granskas årligen av Transportstyrelsen.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Den ekonomiska åtgärdsplanen har gett effekt under 2025. En viktig åtgärd har varit att skapa en stabilitet avseende räntekostnader. Beslut om att godkänna förslag om omplacering av lån har fattats av respektive regionfullmäktige under hösten 2024. Effekter ses under 2025 samt full effekt under 2026.

För åren 2024 och 2025 har effekten från reglering av utträdet för Västra Götalandsregionen och Region Uppsala tillgodogjorts SLA. Denna effekt försvinner 2026 varpå en större fördelning av gemensamma kostnader bland nuvarande medlemmar sker. Med detta som bakgrund är dialogen med potentiella nya medlemmar av stor vikt för att skapa bra ekonomiska förutsättningar inför framtiden.

Eftersom SLA har en relativt begränsad verksamhet och begränsade förutsättningar att möta snabba förändringar är det svårt att hitta områden för besparingar utan att påverka tillgängligheten i SLA:s uppdrag från medlemmarna. Under 2023 fattades beslut om en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Planen följs alltjämt och fortsatt under 2026. Planen omfattar följande områden:

- Förutsättningar för att minska antalet flygtimmar
- Avyttra reservdelar som inte behövs i verksamheten
- Hantering av framtida långivare
- Fortsatt arbete med ränte- och valutasäkring
- Strategiskt arbete för att utvidga medlemskretsen
- Avtal om samverkan avseende MedSLA
- Kontinuerligt arbete med ekonomisk flerårsplan

Ett eventuellt återställande av underskott regleras mellan medlemmarna vid årets slut.

Utbyte av befintliga helikoptrar

Behov av ett utbyte av de tidigast inköpta helikoptrarna närmar sig och en upphandlingsprocess har startat. En upphandlingsprocess avseende nya helikoptrar kommer att ta tid och leveranstiden för en ny helikopter är idag 30 månader.

I samband med upphandlingsarbetet kommer en specifik finansieringsstrategi att tas fram. Som stöd för detta och upphandlingsprocessen har en fristående kostnadsanalys om framtida preliminära kostnader utgående från olika scenarier tagits fram.

Kostnader för upphandlingsprocessen förutses hamna på åren 2025, 2026 och 2027.

Uppräkningsbehov av ägarbidraget 2026

En grundförutsättning för att fortsätta bedriva en verksamhet i den omfattning som görs idag innebär en viss uppräkningsbehov av ägarbidraget samt justering av budget inför 2026.

Med bakgrund av en ökad lånevolym och med påföljande räntor och avskrivningar ökar SLA:s totala kostnader under 2026 med motsvarande 7,9 %.

Behov av uppräkningsbehov exkluderat ökade lån och avskrivningar och för att upprätthålla nuvarande verksamhet, motsvarar 3,9 %.

Inför året 2026 ses enligt ovan ett behov om en uppräkningsbehov av ägarbidraget för kommunalförbundet (SLA) som helhet motsvarande 7,9 % för att kunna hantera verksamheten i enlighet med medlemmarnas uppdrag.

Inom ramen för denna uppräkningsbehov kan skillnader komma att ses under året vid en jämförelse mellan medlemmar/baser. Skillnader grundar sig på en olikartad uppdragsvolym och ränteutvecklingen kopplat till lån för helikoptrar.

Det saknas dock marginaler för oförutsedda händelser.

	Budget 2025	Budget 2026
Intäkter		
Löneersättningar, pensioner och sociala avgifter	117 477	122 770
Övriga personalkostnader	9 905	11 732
Verksamhetsanknutna tjänster	822	328
Övriga kostnader och tjänster, PBH/SBH	29 587	32 043
Övriga kostnader och tjänster	41 589	44 155
Avskrivningar	22 691	22 576
Räntekostnader Nordealånen	8 035	5 805
Räntekostnader Nordiska investeringsbanken	1 221	960
Övriga finansiella kostnader	425	415
	231 751	240 784
Uppräkning exklusive övertagande av helikoptrar		3,9 %
Tillkommer avskrivningar + räntekostnader för JXA och JXB som enbart belastar regionerna Värmland och Dalarna.		9 307
Total uppräkningsbehov för SLA		7,9 %
Total budget för SLA		250 091

Plan för 2027 och 2028

Inför åren 2027 och 2028 finns ett uppräkningsbehov motsvarande 2,88 % för 2027 och 2,94 % för 2028. Se tabellen nedan.

2026 försvinner den reglering från utträdet som Västra Götalandsregionen och Region Uppsala har ersatt SLA för. Det innebär en omfördelning av dessa kostnader på kvarvarande medlemmar. Undantaget MedSLA där Region Uppsala kvarstår i samarbetet.

	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Intäkter				
Löneersättningar, pensioner och sociala avgifter	117 477	122 770	127 454	132 193
Övriga personalkostnader	9 905	11 732	12 037	12 350
Verksamhetsanknutna tjänster	822	328	337	345
Övriga kostnader och tjänster, PBH/SBH	29 587	32 043	33 966	36 004
Övriga kostnader och tjänster	41 589	44 155	45 245	46 548
Avskrivningar	22 691	22 576	22 576	22 576
Räntekostnader Nordealånen	8 035	5 805	5 326	4 843
Räntekostnader Nordiska investeringsbanken	1 221	960	830	667
Övriga finansiella kostnader	425	415	415	415
	231 751	240 784	248 185	255 941
Uppräkning exklusive övertagande av helikoptrar		3,9 %	3,07 %	3,12 %
Tillkommer avskrivningar + räntekostnader för JXA och JXB som enbart belastar regionerna Värmland och Dalarna.		9 307	9 108	8 916
Total uppräkning för SLA		7,9 %	2,88 %	2,94 %
Total budget för SLA		250 091	257 293	264 857

8 Svensk Luftambulans medicinska avdelning

Behovet av att förstärka SLA:s medicinska samordning och avdelning (MedSLA) är alltjämt en prioriterad och viktig fråga för medlemmarna. MedSLA är en viktig och nödvändig del av SLA för att upprätthålla en fortsatt bra medicinsk nivå men också kunna vidareutveckla samordningen inom områdena utbildning, utveckling och forskning.

Det finns ett intresse från regioner som idag inte är medlemmar om att ingå i olika samverkansformer avseende MedSLA.

SLA:s medicinska avdelning (MedSLA) består av en forskningsansvarig och utbildningsansvarig samt utvecklingsansvarig. Dessa leds av en medicinskt samordningsansvarig läkare. MedSLA:s arbetsuppgifter är av en samordnande och understödande karaktär. Målsättningen är god vård av hög medicinsk kvalitet i medlemsregionernas verksamheter. MedSLA är också SLA:s interna organisationsstöd avseende medicinsk kompetens.

MedSLA har idag informella samarbeten av olika omfattning med andra externa regioner. En utveckling med formella avtal med fler regioner om medicinskt samarbete, utan medlemskap i SLA, kommer att ställa högre krav på MedSLA.

8.1 Nuläge

Ett gemensamt kvalitetsregistreringssystem används sedan hösten 2022.

Kursen Advanced Medical Team Training (AMTT) är SLA:s egna utbildningskoncept som bedrivs kontinuerligt vid katastrofmedicinskt centrum i Linköping.

MedSLA bedriver och samordnar framgångsrik och internationellt erkänd medicinsk forskning som involverar flera av medlemsregionerna.

8.2 Mål MedSLA 2026

- Fortsatt utveckling av vårt gemensamma kvalitetsregistreringssystem.
- Gemensamma M&M-möten ska genomföras digitalt, en gång per månad.
- Utbildningsplaner som passar alla medlemsregioner.
- MedSLA skall vara aktiv inom flera pågående forskningsprojekt.

8.3 Framtid 3–5 år

- MedSLA ska vara en samordnande kraft mellan medlemsregionernas medicinska verksamheter.
- MedSLA ska ha tecknat avtal med intresserade externa regioner.
- MLA-grupp, utbildningsgrupp och forskningsgrupp är etablerade forum där samtliga medlemsregioner och regioner med avtal aktivt deltar.
- En samordnad beredskap finns för en gemensam hantering av särskilda händelser.
- Gemensamma parametrar för kvalitetsregistrering används för att utvärdera och utveckla verksamheterna.
- Gemensamt utformade och individuellt anpassade utbildningsprogram genomförs både på de lokala baserna och vid centralt arrangerade utbildningsinsatser.
- Gemensamma medicinska kvalitetssäkringsmöten genomförs regelbundet med alla baser.
- Forskningsprojekt pågår, som involverar alla operativa baser.
- MedSLA skall vara etablerat som nationell remissinstans avseende relevanta frågeställningar.
- Svensk Luftambulans förknippas med medicinsk kvalitet inom prehospital intensivvård och prehospital akutsjukvård.